

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

4^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 10 Ιανουαρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Βασιλική Καραδήμα Πρόεδρος, Μαρία Μανδράκη Εισηγήτρια και Μαργαρίτα Κανάβα, Μέλη.

Για να εξετάσει σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. Α149/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής την από 2.6.2022 (ημερομηνία κατάθεσης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) με ΓΑΚ – ΕΑΔΗΣΥ 786/3.6.2022 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρείας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην «...», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του «...» και δη κατά της με αριθμ. 299/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της ως άνω αναθέτουσας αρχής με θέμα: «...», στο πλαίσιο ηλεκτρονικού ανοικτού διαγωνισμού κάτω των ορίων για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «...», εκτιμώμενης αξίας 1.935.483,87€ (πλέον Φ.Π.Α. 24%), όπου συμπεριλαμβάνεται δικαίωμα προαίρεσης ποσού 967.741,94€ (πλέον Φ.Π.Α. 24%), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, σύμφωνα με τους όρους της με ΑΔΑΜ στο ΚΗΜΔΗΣ «...» Διακήρυξης και με α/α συστήματος στο ΕΣΗΔΗΣ «...».

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» που εδρεύει στο «...», όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η οποία άσκησε την από 9.6.2022 (ημερομηνία ανάρτησης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ) Παρέμβασή της.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Μαρία Μανδράκη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα,
σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ.

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

39/2017, ύψους 4.840,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...» και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»), δεδομένου ότι το κατά νόμον αναλογούν ποσό παραβόλου, υπολογίζεται επί ποσοστού 0,5% της προϋπολογισθείσας δαπάνης της υπό ανάθεση σύμβασης, άνευ ΦΠΑ και άνευ των δικαιωμάτων προαίρεσης, που εν προκειμένω ανέρχεται σε 967.741,93€. Τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα από την παρεμβαίνουσα, ήτοι ως προς την υποχρέωση συμπερίληψης του δικαιώματος προαίρεσης στον υπολογισμό του ύψους του παραβόλου θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα και τούτο ειδικότερα διότι ως γίνεται δεκτό και νομολογιακά (βλ. σκ. 5 ΔΕφΑθ 451/2018, ΕΑ ΣΤΕ 10/2017, 187/2017, ΔΕΦΚομ Ν4/2018, Ν58/2018 ΔΕφΘεσ Ν85/2018, Ν141/2018), είναι αμφίβολο εάν το εν λόγω δικαίωμα προαίρεσης θα ασκηθεί, δοθέντος επιπροσθέτως ότι στο κανονιστικό πλαίσιο της υπόψη διακήρυξης ορίζεται συναφώς «στην περίπτωση άσκησης», επομένως, καθώς είναι αμφίβολη η ενεργοποίηση του και συναρτάται εν προκειμένω με την πλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων, ορθώς δεν συμπεριλήφθηκε από την προσφεύγουσα στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης βάσει της οποίας προέβη στον υπολογισμό του ύψους του παραβόλου.

2. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα μηνύματα που έχουν αναρτηθεί μέσω του συνδέσμου «Επικοινωνία» στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. (με α/α συστήματος «...»), η προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 361 παρ. 1 περ. α' του Ν. 4412/2016 και 4 παρ.1 περ.α' του Π.Δ.39/2017. Επέκεινα, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 7 του Π.Δ. 39/2017 και του άρθρου 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 ασκεί την Παρέμβασή της, η ανωτέρω εταιρεία, η οποία είναι πρώτη κατά σειρά μειοδοσίας προσφέροντας μέσο ποσοστό έκπτωσης 25,50%, επιδιώκοντας την

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

απόρριψη της προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλομένης πράξης. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή δεν απέστειλε τις απόψεις της στο επιληφθέν κλιμάκιο της Αρχής, ως όφειλε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 του Ν. 4412/2016. Τέλος, η προσφεύγουσα, στις 15.6.2022, αναρτά στον σύνδεσμο «Επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του προκειμένου διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ το από την ίδια ημέρα υπόμνημα της, του οποίου, ωστόσο, παρέλκει η εξέταση, δοθέντος ότι σύμφωνα με τις προρρηθείσες διατάξεις: «Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ ..., το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής», οι οποίες, εν προκειμένω, ως προελέχθη, δεν υποβλήθηκαν από την αναθέτουσα αρχή.

4. Επειδή, από την επισκόπηση των στοιχείων της υπόθεσης προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εταιρεία συμμετείχε στην υπόψη διαγωνιστική διαδικασία και υπέβαλε προσφορά, η οποία δεν έγινε αποδεκτή διά των με αριθμ. 779/2021 και 845/2021 αποφάσεων της Οικονομικής Επιτροπής του «...», κατόπιν παροχής από πλευράς της των αιτηθισών από την αναθέτουσα αρχή διευκρινήσεων σχετικά με την φερόμενη ως ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά της, εν συνεχεία δε διά της εξέτασης της ασκηθείσας προσφυγής της, δυνάμει της με αρ. 347/2022 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ έγιναν δεκτά εν μέρει τα αιτήματα της προσφυγής της και απεφασίσθη συναφώς η ακύρωση των ανωτέρω προσβαλλομένων αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, καθ' ό μέρος απερρίφθη η προσφορά της προσφεύγουσας και καθ' ό μέρος η αναθέτουσα αρχή με πλημμελή αιτιολογία έκρινε μη αποδεκτή την κρίση της Επιτροπής Διαγωνισμού περί απόρριψης της προσφοράς της παρεμβαίνουσας. Κατά της ως άνω απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, καθ' ο μέρος με αυτήν, κρίθηκε μη νόμιμη η προσφορά της ώδε παρεμβαίνουσας εταιρείας «...», η τελευταία άσκησε τη με αριθμό καταχώρησης ΑΚ36/2022 αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής, η οποία και έγινε αποδεκτή διά της με αρ. 89/2022 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής. Προσέτι, η προσφεύγουσα άσκησε τη με αριθμό καταχώρησης ΑΚ38/2022 αίτηση ακύρωσης, κατά της ανωτέρω απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, καθ' ο μέρος απορρίφθηκε η προδικαστική προσφυγή της, ήτοι κατά το

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

σκέλος που έβαλε κατά της αποδοχής των προσφορών των έτερων συμμετεχουσών εταιριών «...», «...», «...», «...», «...» και «...», η εκδίκαση της οποίας ορίστηκε κατόπιν αναβολής την 25.10.2022 και κατόπιν νέας αναβολής η 20.12.2022. Ενόψει των ανωτέρω, η προσφεύγουσα θεμελιώνει άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον, ούσα δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας και έχοντας την προσδοκία να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση, εφόσον κριθεί απορριπτέα η προσφορά της ώδε παρεμβαίνουσας. Ετέρωθεν, η παρεμβαίνουσα θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον δοθέντος ότι η προσφορά της είναι πρώτη στη σειρά μειοδοσίας, κατόπιν δε της ανωτέρω με αρ. 89/2022 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής παραμένει προσωρινή ανάδοχος της υπό ανάθεση σύμβασης και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής.

5. Επειδή, διά της με αρ. 265/2022 απόφασης της αναθέτουσας αρχής, αποφασίστηκε η παράταση της διάρκειας ισχύος προσφορών και εγγυητικών επιστολών συμμετοχής του διαγωνισμού και ως εκ τούτου, όλοι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς εκλήθησαν εν προκειμένω να ανανεώσουν τις εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και να παρατείνουν την ισχύ των προσφορών τους για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Διά της με αρ. 299/2022 προσβαλλόμενης με την προκείμενη προσφυγή απόφασης δε της αναθέτουσας αρχής, αποφασίστηκε η αποδοχή των παρατάσεων εγγυητικής επιστολής και ισχύος προσφοράς που υποβλήθηκαν από τους συμμετέχοντες και η συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας με τις εξής εταιρίες, κατά σειρά μειοδοσίας: 1) «...», 2) «...», 3) «...», 4) «...», 5) «...», 6) «...». Κατά της ως άνω απόφασης, καθ' ο μέρος έκανε δεκτή ως νόμιμη την παράταση των εγγυήσεων συμμετοχής και την παράταση της διάρκειας ισχύος της προσφοράς των ανωτέρω εταιριών εστράφη η προσφεύγουσα, παραπονούμενη με τον πρώτο λόγο προσφυγής της ότι παραβιάζεται το άρθρο 19.3 της οικείας διακήρυξης και η αρχή της τυπικότητας, διότι είναι μη νόμιμη η αποδοχή των προσφορών των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν εκπρόθεσμα την εγγυητική επιστολή συμμετοχής τους. Ειδικότερα, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι, καθώς με το με αριθμ. πρωτ. 131176/27.4.2022 έγγραφο της αναθέτουσας αρχής, οι συμμετέχοντες του υπόψη διαγωνισμού

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

κλήθηκαν να παρατείνουν τις εγγυητικές επιστολές συμμετοχής τους, με καταληκτική ημερομηνία ανταπόκρισης τους την 3^η.5.2022, αφού οι ανωτέρω εταιρίες δεν ανταποκρίθηκαν νομίμως στην εν λόγω πρόσκληση και υπέβαλαν τις παρατάσεις ισχύος των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής τους εκπρόθεσμα, ήτοι μετά την ως άνω ορισθείσα ημερομηνία, οι προσφορές τους είναι απορριπτέες. Με τον δεύτερο λόγο προσφυγής της ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι παραβιάζεται το άρθρο 19.1 και 19.2 της οικείας διακήρυξης και η αρχή της τυπικότητας, αφού δεν είναι νόμιμη η αποδοχή προσφοράς που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον προβλεπόμενο. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα ιστορούμενα στη προσφυγή, η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών του διαγωνισμού ήταν η 13^η.8.2021 και εφόσον η υπόψη διακήρυξη ορίζει ότι κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό για διάστημα εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, οι υποβληθείσες προσφορές ίσχυαν μέχρι τις 13.5.2022. Δοθέντος ότι διά του με αριθμ. πρωτ. 131176/27.4.2022 εγγράφου της αναθέτουσας αρχής, εκλήθησαν οι συμμετέχοντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος των προσφορών τους για επιπλέον χρονικό διάστημα 6 μηνών, αυτό σημαίνει ότι ήταν υποχρεωμένοι να δηλώσουν ότι παρατείνουν την ισχύ της προσφοράς τους μέχρι και τις 13.11.2022. Ωστόσο, ο συμμετέχων οικονομικός φορέας «...» υπέβαλε το από 3.5.2022 σχετικό έγγραφό του, με το οποίο δηλώνει/ δεσμεύεται ότι παρατείνει την ισχύ της προσφοράς του έως τις 12.11.2022, με τούτη τη διάρκεια, εντούτοις, κατά την προσφεύγουσα, η προσφορά του εν λόγω οικονομικού φορέα έχει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται και απαιτείται στο ανωτέρω έγγραφο της αναθέτουσας αρχής και συνεπώς είναι απορριπτέα.

6. Επειδή, με την με αριθμ. 1095/2022 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ απορρίφθηκε η κατά τα ως άνω ασκηθείσα προσφυγή της προσφεύγουσας, καθώς κρίθηκαν αβάσιμες οι προβαλλόμενες αιτιάσεις κατά της προσφοράς της παρεμβαίνουσας εταιρείας, ενώ δεν εξετάστηκαν οι λοιπές αιτιάσεις της κατά των έτερων συμμετεχόντων, ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενες.

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

7. Επειδή, στη συνέχεια με την με αριθμ. Α149/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής, έγινε εν μέρει δεκτή η αίτηση ακύρωσης/ αναστολής που άσκησε η προσφεύγουσα κατά της προαναφερόμενης απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, κρίθηκε δε ότι: «...το έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής παρίσταται διευρυμένο σε σχέση με τα γενόμενα δεκτά επί αιτήσεων αναστολής, εκτείνεται δε και στις περιπτώσεις εκείνες που ο ενδιαφερόμενος να του ανατεθεί σύμβαση του ν. 4412/2016, δεν υφίσταται μεν άμεση και ενεστώσα βλάβη από την πράξη ή την παράλειψη της αναθέτουσας αρχής, ενδέχεται όμως να υποστεί ζημία από αυτές στη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας, αφετέρου κάθε προσφέρων, ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκησης προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορρεύσει από την ανάθεση της σύμβασης σε άλλον υποψήφιο. Ενόψει αυτών, το Δικαστήριο κρίνει ότι το γεγονός ότι η αιτούσα είχε καταταγεί δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας στον επίδικο διαγωνισμό δεν αναιρεί το έννομο συμφέρον της να ασκήσει επικαίρως προδικαστική προσφυγή κατά των πράξεων της αναθέτουσας αρχής, προβάλλοντας αιτιάσεις σε σχέση με τη νομιμότητα των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων που έπονται σε σειρά μειοδοσίας. Ειδικότερα, η αιτούσα δεν υφίσταται μεν άμεση και ενεστώσα βλάβη από τις προσβαλλόμενες πράξεις της αναθέτουσας αρχής, ενδέχεται όμως να υποστεί ζημία από αυτές στη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας έως και κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών κατακύρωσης της σύμβασης. Και τούτο διότι, έκαστος εκ των φορέων που έπονται της αιτούσας στην σειρά μειοδοσίας, διατηρώντας, έως τον οριστικό αποκλεισμό του, προσδοκία ανάθεσης της σύμβασης, δύναται να αμφισβητήσει, με προδικαστική προσφυγή, τη νομιμότητα και πληρότητα των δικαιολογητικών κατακύρωσης που τυχόν προσκομιστούν από την αιτούσα (αλλά και από κάθε μεταγενέστερα κληθείσα προς προσκόμιση αυτών εταιρία) προκειμένου να αναδειχθεί ο ίδιος οριστικός ανάδοχος, κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4.2 της Διακήρυξης. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει, ότι υπό τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, η αιτούσα θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

προβολή αιτιάσεων κατά της αποδοχής των προσφορών των λοιπών συνδιαγωνιζομένων και της συμμετοχής τους στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, επί τω σκοπώ να καταστούν αυτές οριστικώς αποκλεισθείσες, ώστε να μην μπορούν νομίμως να ανατρέψουν μεταγενεστέρως το ευνοϊκό για την αιτούσα αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 234/2020). Κατόπιν αυτών, η κρίση της ΕΑΔΗΣΥ περί απουσίας εννόμου συμφέροντος της αιτούσας για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, με το σκεπτικό ότι "τυχόν αποδοχή της δεν άγει στην υπέρ της αιτούσας κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού" παρίσταται μη νόμιμη. Είναι δε άνευ νομικής σημασίας για τη θεμελίωση του εξεταζόμενου εννόμου συμφέροντος της αιτούσας, η συνεκτιμηθείσα από την ΕΑΔΗΣΥ μη άσκηση προδικαστικών προσφυγών εκ μέρους των ως άνω συνυποψηφίων κατά της αυτής πράξης της αναθέτουσας αρχής, δεδομένου ότι αυτό δεν προκαταλαμβάνει ότι οι ανωτέρω δεν θα ασκήσουν προσφυγές στρεφόμενοι κατά της αιτούσας, προβάλλοντας αιτιάσεις σχετικά με μεταγενέστερες πράξεις της διαγωνιστικής διαδικασίας.» Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι: «... η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλομένη απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, καθ' ο μέρος με αυτήν κρίθηκε ότι παρέλκει η εξέταση των αναφερομένων στο σκεπτικό λόγων της προδικαστικής προσφυγής της αιτούσας. Περαιτέρω δε, η υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί στην ΕΑΔΗΣΥ, προκειμένου η Αρχή, ασκώντας τη σχετική αρμοδιότητά της, να κρίνει επί των λόγων αυτών της προδικαστικής προσφυγής, η οποία καθίσταται εκ νέου εκκρεμής ενώπιον αυτής.»

8. Επειδή, η Διακήρυξη, η οποία συνιστά το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους διαγωνιζόμενους (ΕΑ ΣΤΕ 352/2016, 53/2011, ΣΤΕ 3669/2015, 5022/2012), ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής, αναφορικά με τα τιθέμενα εν προκειμένω ζητήματα: «Άρθρο 15: Εγγύηση συμμετοχής 15.1 Για την συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτείται η κατάθεση από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, κατά τους όρους της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, που ανέρχεται στο ποσό των δέκα εννέα χιλιάδων τριακοσίων πενήντα πέντε ευρώ 19.355,00 ευρώ. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση. 15.2 Οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής περιλαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 12 του ν. 4412/2016, κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή ή τον κύριο του έργου ή το φορέα κατασκευής του έργου ήτοι το «...», προς τον οποίο απευθύνονται, δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου. (Η υποπερ. αα' δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων). η) τα στοιχεία της διακήρυξης (αριθμός, έτος, τίτλος έργου) και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται. 15.3 Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 19 της παρούσας, ήτοι μέχρι 11-06-2022, άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής. [...] Άρθρο 19: Χρόνος ισχύος προσφορών 19.1 Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά τη διάταξη του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, για διάστημα εννέα (9) μηνών, από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών. 19.2 Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στο παρόν απορρίπτεται ως μη κανονική. 19.3 Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς τους και της εγγύησης συμμετοχής κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με το

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

προβλεπόμενο στην παρ. 19.1. Μετά από τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της παρούσας διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν να παρατείνουν την προσφορά τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν από την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης της προσφοράς τους. Η διαδικασία ανάθεσης συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τις προσφορές τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς. 19.4 Αν λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση της προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει, εκ των υστέρων, από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος της προσφοράς τους, καθώς και της εγγύησης συμμετοχής, οπότε η διαδικασία συνεχίζεται με τους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι προέβησαν στις ανωτέρω ενέργειες.»

9. Επειδή, σε συνέχεια της προηγούμενης σκέψης και από τη γραμματική ερμηνεία των προδιαληφθέντων όρων της διακήρυξης, προκύπτει ρητώς και εναργώς ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής τους, ειδικότερα δε σύμφωνα με τους κανονιστικού περιεχομένου όρους της υπόψη διακήρυξης του άρθρου 19.3, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, να ζητά από τους προσφέροντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς τους και της εγγύησης συμμετοχής κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με το προβλεπόμενο στην παρ. 19.1, ήτοι για διάστημα εννέα μηνών. Από την επισκόπηση δε των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης συνάγεται, εν προκειμένω, ότι οι συμμετέχουσες εταιρείες είχαν υποβάλλει τη προσφορά τους στην υπόψη διαγωνιστική διαδικασία με δέσμευση ισχύος αυτής μέχρι και την 13^η.5.2022, δοθέντος ότι αφενός, σύμφωνα με τους σχετικούς όρους «Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

τη διάταξη του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, για διάστημα εννέα (9) μηνών, από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών», αφετέρου η καταληκτική ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών για την υπό ανάθεση σύμβαση ήταν η 13^η.8.2021. Επιπλέον οι συμμετέχουσες εταιρείες όφειλαν, επί ποινή αποκλεισμού, να υποβάλλουν την εγγυητική επιστολή συμμετοχής τους με παράταση του χρόνου ισχύος των κατά έξι μήνες, αρχόμενης από 11.6.2022, ημερομηνία κατά την οποία λήγει η ισχύς της αρχικά κατατεθείσας εγγυητικής επιστολής τους, ως ρητώς απαιτείται από τους σχετικούς όρους της προκείμενης διακήρυξης, δεδομένου ότι η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς. Ενόψει των ανωτέρω και δοθέντος ότι οι προσφορές των συμμετεχόντων στην υπόψη διαγωνιστική διαδικασία είχαν χρόνο ισχύος και δέσμευσης αυτών μέχρι και την 13^η.5.2022, η αναθέτουσα αρχή διά του με αριθμ. πρωτ. 13176/27.4.2022 διαβιβαστικού εγγράφου της κοινοποίησε την με αριθμ. 265/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου περί παράτασης της ισχύος της προσφοράς καθώς και της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής για χρονικό διάστημα, τουλάχιστον, έξι (6) μηνών. Στο ως άνω διαβιβαστικό έγγραφο/ πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής προς τους συμμετέχοντες διατυπώνεται επί λέξει: «Σας κοινοποιούμε την υπ' αριθμ. 265/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του «...» και παρακαλούμε για την παράταση, ως τις 03-05-2022, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του συστήματος «ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα» της ισχύος της προσφοράς καθώς και της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που καταθέσατε στον εν λόγω διαγωνισμό για χρονικό διάστημα, τουλάχιστο, έξι (-6-) μηνών», ενώ διά της με αρ. 265/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του «...» αποφασίζεται να ζητηθεί από τους συμμετέχοντες η παράταση ισχύος των προσφορών και των εγγυητικών επιστολών τους, ως σχετικώς αναφέρεται: «Επειδή ο χρόνος ισχύος των προσφορών και των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 19 και 15 αντίστοιχα της αναλυτικής διακήρυξης, πλησιάζει στην λήξη του και επειδή ο διαγωνισμός του έργου είναι ακόμα σε εξέλιξη, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει την παράταση ισχύος των παραπάνω από τους συμμετέχοντες». Ανταποκρινόμενοι οι συμμετέχοντες στην ανωτέρω πρόσκληση, ως εμφανίζεται από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού τόπου του

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, υπέβαλαν δήλωση παράτασης ισχύος της προσφοράς τους καθώς και εγγυητική επιστολή που δίδει παράταση του χρόνου ισχύος της κατά το πρώτον κατατεθείσας στον υπόψη διαγωνισμό με την προσφορά τους, ως ακολούθως: Η εταιρεία «...» υπέβαλε την με αρ. πρωτ. «...» εγγυητική επιστολή από το ΤΜΕΔΕ, κατόπιν της από 29.4.2022 αίτησης της, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, στις 5.5.2022, ήτοι την ημέρα έκδοσής της καθώς και την υπεύθυνη δήλωση παράτασης της προσφοράς της, στις 3.5.2022, όπου μάλιστα δηλώνεται σε αυτή, εκτός των άλλων, ότι «αναμένεται η Εγγυητική συμμετοχής με αντίστοιχη παράταση της διάρκειας ισχύος της. Μόλις αυτή μας αποδοθεί, θα σας την αποστείλουμε άμεσα». Η συμμετέχουσα εταιρεία «...» και ώδε παρεμβαίνουσα, υπέβαλε την με αριθμ. «...» από 3.5.2022 εγγυητική επιστολή από την Τράπεζα Πειραιώς, την οποία ανήρτησε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, στις 10.5.2022 και την δήλωση παράτασης της προσφοράς της, στις 3.5.2022. Η εταιρεία «...» κατέθεσε την από 9.5.2022 εγγυητική επιστολή από την Attica Bank, ήτοι την ίδια ημέρα που εκδόθηκε και την δήλωση παράτασης ισχύος της προσφοράς της στις 29.4.2022. Η εταιρεία «...» υπέβαλε την με αριθμ. πρωτ. «...» από 5.5.2022 εγγυητική επιστολή από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, την ίδια ημέρα που εκδόθηκε, ήτοι την 5.5.2022 και την δήλωση παράτασης της προσφοράς της στις 3.5.2022, όπου αναφέρει, μεταξύ άλλων: «... άμεσα θα σας αποστείλουμε και την παράταση της υπ' αριθμ «...» εγγυητικής επιστολής συμμετοχής της Εθνικής Τράπεζας η οποία λόγω των αργιών των ημερών δεν μπόρεσε έγκαιρα να μας εκδώσει την σχετική επιστολή. Σημειώνεται ότι η εγγυητική μας επιστολή είναι σε ισχύ μέχρι τις 11.06.2022.» Τέλος, η εταιρεία «...» υπέβαλε διά της αναρτήσεως των στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ αμφότερα τα αξιωθέντα έγγραφα, στις 3.5.2022, ήτοι την με αριθμ. πρωτ. «...» εγγυητική επιστολή από το ΤΜΕΔΕ, κατόπιν της από 28.4.2022 αίτησης της και την από 3.5.2022 Υπεύθυνη Δήλωση παράτασης της προσφοράς της. Τούτων δοθέντων και από τη συνδυαστική εφαρμογή των νομικών και πραγματικών δεδομένων της εξεταζόμενης υπόθεσης προκύπτει ότι οι ως άνω συμμετέχοντες ανταποκρίθηκαν, ως όφειλαν, στην κλήση της αναθέτουσας αρχής σχετικά με την παράταση ισχύος της εγγυητικής επιστολής και της προσφοράς τους. Και

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

τούτο ειδικότερα διότι, ως προκύπτει από τη μελέτη των ανωτέρω εγγράφων, οι υποβληθείσες εγγυητικές επιστολές ενείχαν όλα τα στοιχεία, που πρέπει επί ποινή αποκλεισμού να περιλαμβάνουν, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 12 του Ν. 4412/2016 και τους σχετικούς όρους της διακήρυξης, που άλλωστε παραπέμπουν στις ανωτέρω διατάξεις, ήτοι την ημερομηνία έκδοσης, τον εκδότη, την αναθέτουσα αρχή ή τον κύριο του έργου ή το φορέα κατασκευής του έργου ήτοι το «...», προς τον οποίο απευθύνονται, τον αριθμό της εγγύησης, το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται, προεχόντως δε, εν προκειμένω, τον χρόνο ισχύος αυτών, που καλύπτει το ζητηθέν διάστημα. Συνεπεία τούτων, αβασίμως βάλλει η προσφεύγουσα για τον χρόνο ανάρτησης των εγγράφων αυτών, ήτοι των υποβληθεισών εγγυητικών επιστολών στον ηλεκτρονικό τόπο του υπόψη διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, για τις περιπτώσεις που υπεβλήθησαν μετά τις 3.5.2022, ήτοι την ημερομηνία που αναφέρεται στην κατά τα ως άνω πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, ερειδόμενη σε εσφαλμένη αφετηρία. Εν προκειμένω, ουσιώδης και επί ποινή αποκλεισμού απαίτηση αποτελεί η προσκομιδή των εγγυητικών επιστολών ως ορίζει ο νόμος και η διακήρυξη, με την απαιτούμενη παράταση του χρόνου ισχύος τους καθώς και των δηλώσεων παράτασης του χρόνου ισχύος της προσφοράς. Ετέρωθεν, τα ανωτέρω στοιχεία υποβλήθηκαν από όλους τους συμμετέχοντες που εκλήθησαν εντός του χρόνου δέσμευσης της προσφοράς τους και δη ισχύος της ήδη προσκομισθείσας εγγυητικής επιστολής, ως βασίμως ισχυρίζεται και η παρεμβαίνουσα. Εξάλλου, νομολογιακά γίνεται δεκτό ότι «ο σκοπός στον οποίο απέβλεψε ο νομοθέτης με την καθιέρωση της εγγύησης συμμετοχής, ήτοι στην εξασφάλιση της εκπλήρωσης εκ μέρους του μειοδότη της υποχρέωσής του όπως προσέλθει για την υπογραφή της σύμβασης, ουδόλως παραβιάζεται, όταν ... η εγγύηση συμμετοχής παραμένει σε ισχύ, σε κάθε δε περίπτωση η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητήσει την παράταση της διάρκειάς της» (βλ. Πράξη 474/2010 Ε' Κλιμ. ΕλΣυν). Προσέτι, η αναθέτουσα αρχή αξιοποίησε τη δυνατότητα της, πριν τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς, να ζητήσει από τους προσφέροντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς τους και της εγγύησης συμμετοχής, δυνάμει της με αρ. 265/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του «...» και στη συνέχεια

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

διά της ανωτέρω πρόσκλησης της, στην οποία, άλλωστε, η ημερομηνία που ετέθη δεν δύναται βασίμως να υποστηριχθεί ότι είναι αποκλειστική, με συνέπεια την απόρριψη των προσφορών άνευ ετέρου, ως αβασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Και τούτο διότι, εν προκειμένω, οι προσφορές δέσμευαν τους συμμετέχοντες μέχρι τις 13.5.2022 ενώ οι υποβληθείσες με την προσφορά τους εγγυητικές επιστολές είχαν χρόνο ισχύος μέχρι την 11.6.2022, ως ρητώς ορίζεται στους σχετικούς όρους της προκείμενης διακήρυξης. Σημειωτέον ότι, κατά τα ως άνω, το αργότερο που διαπιστώνεται για την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων από τους συμμετέχοντες αναφορικά με την ημερομηνία που ορίζεται στην (προς)κλήση της αναθέτουσας αρχής, είναι η υποβολή της εγγυητικής επιστολής από την παρεμβαίνουσα, στις 10.5.2022, ωστόσο, ως προελέχθη, η ανάρτηση στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ έγινε εντός του χρονικού διαστήματος δέσμευσης της προσφοράς της αλλά και ισχύος της αρχικά κατατεθείσας με την προσφορά της εγγυητικής επιστολής. Σε κάθε περίπτωση οι συμμετέχοντες αναφέρουν τους λόγους που δεν επετεύχθη η υποβολή των εγγυητικών επιστολών στο τεθέν διάστημα, δεδομένου ότι η έκδοση των είναι ανεξάρτητη από τη θέληση ή την επιδεικνυόμενη από πλευράς τους επιμέλεια, αλλά εξαρτάται πρωτίστως από τον φορέα έκδοσης των. Ενδεικτικώς αναφέρεται ότι η εταιρεία «...» είχε υποβάλλει αίτηση στις 28.4.2022, ήτοι την επομένη της κλήσης από την αναθέτουσα αρχή, όπερ σημαίνει ότι επέδειξε την δέουσα επιμέλεια, το γεγονός δε ότι η αιτηθείσα εγγυητική επιστολή εκδόθηκε την 5.5.2022, οπότε και την ανήρτησε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ δεν θα πρέπει να ασκεί τοιαύτη επιρροή που να οδηγεί στην απόρριψη της προσφοράς της, γεγονός που αντίκειται ευθέως, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την παρέμβαση, στις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας των διαγωνιζομένων και της ασφάλειας δικαίου, που κατοχυρώνονται στο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο και διέπουν όλες τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (πρβλ. ΔΕΕ C-181/2020, σκέψη 47 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία, απόφαση της 10ης Μαΐου 2012 στην υπόθεση C-368/10, σκ. 109, VI Τμ. 270/2016, Ε.Α. ΣτΕ 603 /2009 σκ. 8, Δ.Εφ.Αθ. 149/2013, σκ. 14). Αντιστοίχως σε ό,τι αφορά τις δηλώσεις παράτασης ισχύος της προσφοράς, που, ως γίνεται δεκτό, είναι αποκλειστικά στη σφαίρα επιρροής και επιμέλειας του προσφέροντος, διαπιστώνεται ότι

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

όλοι οι συμμετέχοντες ανήρτησαν τα σχετικά έγγραφα στον σύνδεσμο «Επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ μέχρι τις 3.5.2022, ήτοι κατά την ημερομηνία που όριζε, ενδεικτικώς, η αναθέτουσα αρχή στη σχετική πρόσκληση της. Συνεπεία των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας προβαλλόμενοι με τον πρώτο λόγο προσφυγής της πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

10. Επειδή, άλλωστε, το Δικαστήριο διά της με αρ. Α149/2022 απόφασης του, έκρινε ότι: «... από την επισκόπηση των άρθρων 72 και 97 του ν. 4412/2016 αλλά και των επίμαχων όρων της διακήρυξης, προκύπτει ότι αυτά δεν θεσπίζουν προθεσμία, εντός της οποίας οφείλουν και δη επί ποινή αποκλεισμού, να ανταποκριθούν οι φορείς σε πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής όπως παρατείνουν, εφόσον το επιθυμούν, την ισχύ των προσφορών και των εγγυήσεων συμμετοχής τους. Αντιθέτως, επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων των αναθετουσών αρχών να προσδιορίσουν το χρονικό σημείο πρόσκλησης των φορέων, υπό τον όρο ότι η σχετική πρόσκληση λαμβάνει χώρα πριν τη λήξη ισχύος των προφορών και εγγυήσεων συμμετοχής. Η αναθέτουσα αρχή στην περίπτωση αυτή δύναται να θέσει ενδεικτική προθεσμία προς τους οικονομικούς φορείς, αρκεί αυτή, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα άρθρα, να μην εκτείνεται πέραν της λήξης της αρχικής ισχύος των προσφορών και εγγυητικών επιστολών. Στην κρινόμενη περίπτωση, η ταχθείσα προθεσμία προς τους οικονομικούς φορείς, έχουσα καταληκτική ημερομηνία ανταπόκρισης την 3-5-2022, είναι σύμφωνη με τα ανωτέρω άρθρα, δοθέντος ότι οι υποβληθείσες προσφορές ίσχυαν μέχρι την 13-5-2022, οι δε εγγυητικές επιστολές έως την 11-6-2022, όπως νομίμως άλλωστε κρίθηκε με την προσβαλλόμενη. Η προθεσμία αυτή δεν είναι αποκλειστική, όπως αβασίμως προβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση. Ειδικότερα, δεν τίθεται θέμα εφαρμογής του άρθρου 10 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, σύμφωνα με το οποίο οι προθεσμίες είναι αποκλειστικές, «εκτός αν χαρακτηρίζονται ενδεικτικές από τις διατάξεις που τις προβλέπουν». Και τούτο διότι, όπως προεκτέθη, τα άρθρα τόσο του ν. 4412/2016 όσο και της διακήρυξης δεν προβλέπουν προθεσμία εντός της οποίας οι υποψήφιοι υποχρεούνται να ανταποκριθούν, ώστε η ρητή αυτή προθεσμία να χαρακτηριστεί αποκλειστική. Ενόψει των ανωτέρω, παρίσταται

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

νομίμως αιτιολογημένη η κρίση της προσβαλλόμενης περί ενδεικτικού χαρακτήρα της προθεσμίας που τάχθηκε με την πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους φορείς από το «...», απορριπτομένων αφενός ως αβάσιμων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της αιτούσας, αφετέρου ως αλυσιτελών των ισχυρισμών α) περί απουσίας γεγονότος ανωτέρας βίας ικανού να δικαιολογήσει το εκπρόθεσμο, β) περί μη υποβολής αιτήματος παράτασης εκ μέρους της «...» και γ) περί αυθαίρετης κρίσης της προσβαλλόμενης όσον αφορά την έγκαιρη υποβολή εκ μέρους της παρεμβαίνουσας αιτήματος έκδοσης εγγυητικής επιστολής και όσον αφορά την απόδοση ευθυνών για την καθυστέρηση στην εκδούσα Τράπεζα.»

11. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο προσφυγής της παραπονείται η προσφεύγουσα ότι ο οικονομικός φορέας «...» υπέβαλε το από 3.05.2022 έγγραφό του, σχετικά με την παράταση του χρόνου ισχύος της προσφοράς του με χρονική δέσμευση υπολειπόμενης της αξιωθείσας και συνεπώς, η προσφορά του είναι απορριπτέα. Από την επισκόπηση των στοιχείων της υπόθεσης, διαπιστώνεται ότι ο ανωτέρω φορέας υπέβαλε διά της αναρτήσεως των στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ αμφότερα τα απαιτούμενα έγγραφα, στις 3.5.2022, ήτοι την με αριθμ. πρωτ. «...» εγγυητική επιστολή από το ΤΜΕΔΕ και την από 3.5.2022 Δήλωση παράτασης της προσφοράς του. Στην εν λόγω δήλωση, μεταξύ άλλων, διατυπώνεται από τον ανωτέρω ότι παρατείνει την ισχύ της προσφοράς του για έξι (6) μήνες, έως τις 12.11.2022. Δοθέντος εν προκειμένω ότι, κατά πρώτον, σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης που παρατίθενται στη σκέψη 8 της παρούσας «Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά τη διάταξη του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, για διάστημα εννέα (9) μηνών, από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών», ήτοι στο πλαίσιο της εξεταζόμενης διαγωνιστικής διαδικασίας, μέχρι την 13^η.5.2022, καθώς η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ήταν η 13^η.8.2021, κατά δεύτερον, η αναθέτουσα αρχή, πριν τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς και συγκεκριμένα διά του από 27.4.2022 εγγράφου της, κάλεσε τους προσφέροντες να παρατείνουν τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς τους (και της εγγύησης συμμετοχής) για χρονικό διάστημα έξι μηνών, ήτοι μέχρι την 13^η.11.2022 και κατά τρίτον, ως

Αριθμός απόφασης: Σ 62 / 2023

ρητώς ορίζεται στο κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης «Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από αυτόν που προβλέπεται στο παρόν απορρίπτεται ως μη κανονική», συνάγεται ότι η δέσμευση του ανωτέρω οικονομικού φορέα για την παράταση ισχύος της προσφοράς του μέχρι την 12^η.11.2022 είναι πλημμελής, ως βασίμως ισχυρίζεται εν προκειμένω η προσφεύγουσα, πλημμέλεια η οποία δεν χρήζει θεραπείας, καθώς, ως προελέχθη, οι σχετικοί κανονιστικού περιεχομένου όροι τίθενται επί ποινή αποκλεισμού. Κατόπιν αυτών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μη νομίμως έγινε δεκτή διά της προσβαλλόμενης απόφασης η προσφορά της ανωτέρω εταιρείας για τη συνέχιση του διαγωνισμού, εξαιτίας της κατά τα ως άνω πλημμέλειας της δήλωσης παράτασης ισχύος της προσφοράς της και ο σχετικός λόγος προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

12. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των όσων έγιναν δεκτά ανωτέρω, η προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή κατά το σκέλος που διά της προσβαλλομένης έγινε δεκτή η προσφορά του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα «...», η παρέμβαση να γίνει αντιστοίχως δεκτή, το δε παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί κατά το άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλομένη με αριθμ. 299/2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Δέχεται τη Παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη, στις 10 Ιανουαρίου 2023 και εκδόθηκε στον ίδιο τόπο αυθημερόν.

**Η Πρόεδρος
Βασιλική Καραδήμα**

**Η Γραμματέας
Αναστασία Ρουμेलιώτη**